

Harju maakonna arengustrateegia 2035+ koostamine

Avaseminar

Aeg: 3. mai 2018

Koht: Rae kultuurikeskus

Esitlused: avaseminari esitlused on lisatud memole

MEMO: maakonna arengustrateegia visiooni ja eesmärkide töötuba

1. Milline võiks olla Harjumaa aastal 2035?

Nimetage kuni 5 märksõna, milline võiks olla "Super-Harjumaa" aastal 2035 (kõik tugevused ja võimalused on ära kasutatud)

LAUDKOND NR 1:

- 1) Harjumaa on Läänemere piirkonna naba
- 2) ...on osa Talsinkist
- 3) Tunneli, RB ja sadamate koostoimel suurim transiidikeksus
- 4) Läänemere tööstus ja IT keskus
- 5) Inimmõõtmelised hästi ühendatud keskused

LAUDKOND NR 2:

- 1) Ideaalmaastik - hea elu- ja töökeskkond ning loodusekeskkond
- 2) Turvaline (laiemas tähenduses)
- 3) Ei ole tajutavaid pikki vahemaid (pendelrännet)
- 4) Kõike haarav sotsiaalne kindlustatus
- 5) Pikaajalise arengustrateegia järjepidev tasakaalustatud elluviimine

LAUDKOND NR 3:

- 1) Koostöö „kapsalehtede“ vahel- Harjumaa liidud ja ühendused teevad koostööd riikliku ja rahvusvahelise tasandiga
- 2) Harjumaal on oma haridusprogramm ja harjakas õpib läbi kogu elu (eesmärk kogemuslikkus ja ettevõtlikkus)
- 3) Piirkonnasisene (mitte vaid Harjumaa piirides) ühistransport ei ole probleemne
- 4) Harjumaa on rohelisem - teadlikud inimesed, metsad, jäätmed, keskkonnahoid, veekogud

LAUDKOND NR 4:

- 1) Paindlik
- 2) Aktiivne
- 3) Roheline
- 4) Kultuurne
- 5) Arenev-eesvedav

LAUDKOND NR 5:

- 1) Kiire rööbastranspordi võrgustik
- 2) Teadus -ja hariduskeskus
- 3) Kergteevõrgustik (kergpuiestee)
- 4) Rohevõrgustik (kergpuiestee)
- 5) Kõrvemaa-Nelijärve looduslik puhke -ja vabaaja veetmise ala

Nimetage kuni 5 märksõna, milline võiks olla “Põrgu-Harjumaa” aastal 2035 (kõik nõrkused ja ohud on realiseerunud)

LAUDKOND NR 7:

- 1) Ajud on välja voolanud, vananenud rahvastik
- 2) Looduskaitse on viimasegi elu- ja majandustegevuse ära, keelanud, samas looduskeskkond on ülemäära reostunud
- 3) Madala lisndväärtusega reostav tööstus
- 4) Getostumine, turvalisuse puudumine, vaimse ja füüsilise tervise probleemid
- 5) Buumi ajal ehitatud infra liiga laiaili valgunud ja liiga kallis KOV-del üleval pidada

LAUDKOND NR 8:

- 1) Kogu Eesti elab Harjumaal
- 2) Juhitamatu valglinnastu (värsket õhku pole, põhjavesi reostunud, prügimäed...)
- 3) Kiireid ühendusi ei tule (RB, tunnel, Tallinna ring, kõik on kohtus)
- 4) Teine riigikeel on vene keel
- 5) Pandeemilised haigused

LAUDKOND NR 9:

- 1) Kogu Eesti elab Harjumaal (75% ja 25%)
- 2) Transiidi ja transpordi kaubakoridor (nii raha kui keskkond läheb Eestist välja). Oleme esimese ja kolmanda maailma asumaa.
- 3) Infrastruktuurita täisehitatud tagamaa. Pendelrände julm ja kuratlik kasv.
- 4) Üldharidust saab ainult Tallinnas
- 5) Suurem osa teenuseid on tasuta ning ilma kvaliteedita
- 6) 75% lapsed on ülekaalulised, vaktsineerimata

LAUDKOND NR 10:

- 1) Ehitame piirkonna, kuhu tulevad vanurid muudest riikidest siia oma vanaduspõlve veetma.
- 2) Piirkonnad/linnaosad kihistuvad sotsiaalselt
- 3) Meil puuduvad kiired ja keskkonnasäästlikud transpordiühendused
- 4) Rahvastik võrreldes tänasega kahaneb ja elatustase langeb
- 5) Välisinvesteeringud jäävad tulemata ning Euroopa jaoks oleme mõttetu koht.

2. Milliseid on Harjumaa arengu võimalused ja takistused? Ideed ja ettepanekud arengustrateegia koostamiseks.

1) TEGUS RAHVAS (inimesed) - milliseid võimalusi peame kasutama, et Harjumaa inimkapitali ja kodanikuühiskonna arengut tagant tõugata?

- Inimesed tunnevad end kogukonna osana- informeerimine, kaasamine, vastutuse jagamine
- Inimesele loodud elukeskkond
- Rahastame “hulle ideid” (KOV kaudu, raamist välja, hooandja)
- Loomes kunstliku vaenlase (75% liikumisi on sündinud millegi vastu)
- Inimesed austavad ja väärtustavad üksteist
- Loovust toetav haridussüsteem (ettevõtlikkus sh)
- Toetada ajude sissevoolu
- Keeleõpe (inglise, vene) juba lasteaiast
- Aktivistide tunnustuse/motiveerimise süsteem (Ei palka (v.a. see igapäevane tegija)!
- Ettevõtliku inimese sidumine kogukonnaga
- Elukestev õpe ja muudatused (töö)elus on aktsepteeritud ja toetatud (positiivne hoiak ühiskonnas)
- Vabatahtlikkuse väärtustamine
- Vabastame ennast projektisõltuvusest

2) TEGUS RAHVAS (inimesed) - milliseid ohtusid ja takistusi peame vältima, et Harjumaa inimkapitali ja kodanikuühiskonda ei känguks?

- Harjumaa ja Tallinna vastandumist
- Ajude väljavoolu
- Majanduskeskkonna mitte väärimist
- Lähinaabritest väiksemat palgataset
- Kõikide asjade inimeste eest ära otsustamine
- N.I.M.B.Y. mentaliteet - kui lõpuks enam midagi ei sünni, siis on otsas
- Vältida jäikaid reegleid
- Ruumilist segregatsiooni
- Vaenu õhutamist, manipuleerimist
- Kodaniku/aktivisti idee väärtustamine

3) KVALITEETNE ELUKESKKOND (teenused ja elukeskkond) - milliseid võimalusi peame kasutama, et Harjumaa elukeskkonna arengut tagant tõugata?

Proloog: Me veame eest, mitte ei tõuka tagant!

- Meelitame muutma harjumusi sujuva ja mugava ühistranspordi kasutamiseks
- Haridussüsteem on orienteeritud ühiskonna muutustele ja vajadustele
- Lokaalsed teenused säiliks
- Asustuse suunamine (kaasav ruumiline planeerimine)
- Kodanikuühiskonna rahastus- teenuste kohtadele delegerimine
- KOV tasand, regionaalpoliitika teadvustamine- KOV ainupädevus

- Saage aru, et elu maal on elu maal, mitte linnas
- Loominguline transport (tark)
- Väliskapitali toomine piirkonda ja läbi kiirete ühenduste tööjõuturu areaali suundamine
- TTÜ arendamine (innovatsioon)
- Roheluse tagamine ja privaatsus elukeskkonnas
- Autostumise piiramine ja vähendamine
- Ülemiste kalda avamine inimestele, väärtustab linnaruumi

4) KVALITEETNE ELUKESKKOND (teenused ja elukeskkond) - milliseid ohtusid ja takistusi peame vältima, et Harjumaa elukeskkond ei närbuks?

- Koordineerimatus
- Sotsiaalne mandumine
- Äärealade urbaniseerumine (valglinnastumine)
- Ülejõu käiva taristu haldamine
- Sotsiaalse infra kasutusest väljalangemine (demograafilise olukorra tõttu)
- „Suurlinnastumine“ tekitab võõrandumist ja hoolimatust
- Gümnaasiumilõpetajad lahkuvad välismaale (eile ja täna sündinud)
- Väiklastest huvidest lähtuv planeerimine (valimistsükkel)
- N.I.M.B.Y. mentaliteet
- Lageraides, kaevanduste laiendamine elukeskkonnadesse
- Kallis ja ebaefektiivne avalik ja erasektor

5) TASAKAALUSTATUD RUUMIMUSTER (asustus ja infrastruktuur) - milliseid võimalusi peame kasutama, et Harjumaa infrastruktuuri arengut tagant tõugata?

- Harjumaa infra võrgustiku ühine ja tasakaalustatud areng
- Harjumaa 1 vald või max 2 valda (lääne ja ida)
- Elatakse ühistranspordiga hästivarustatud piirkondades
- Igal harjakal on võimalus oma kodukohas nautida „puhata ja mängida“- terve ja puhas keskkond. Kõik käe-jala juures.
- Olulisemad igapäevateenused neis keskustes olemas
- Laialivalgumise vältimine
- Koostöö erasektoriga (transport)
- Kvaliteetne sisseränne
- METROPOLI piirkonna koostöö
- Ettevõtluse piirkonnad, hajutatult erinevate keskuste juures
- Tallinn/Harjumaa Läänemere keskus (Helsingi 0,5 h, Peterburg ja Riia 2h)
- Head kodumaised (raud)teeühendused (Pärnu, Tartu, Narva 1h)
- Ülemiste ühisterminal (kergliiklus, tramm/linnaliinid, rong, buss, lennuk)

6) TASAKAALUSTATUD RUUMIMUSTER (asustus ja infrastruktuur)- milliseid ohte ja takistusi peame vältima, et Harjumaa ei muutuks suurte lõhede ja mahajäänud infrastruktuuriga piirkonnaks?

- Peame vältima killustatust

- Haldusreform on lõppenud
- Ühistransporti ei ole ja igapäevselt sõidab oma autoga
- Vältida põllule kolimist
- Vältida teenuste taseme langust
- Harjumaa Tallinna keskus, 1 KOV
- Elanikkonna vananemine
- Põldude hoonestamine
- Leppida kokku, millised teenused on KOV tasandil, millised maakonna ja millised üleriigiliselt täidetavad/pakutavad.

7) Mida tuleb Harjumaal igal juhul säilitada?

- Innovaatilisus
- Loodus (keskkond), väärtused
- Kultuuritraditsioonid ja pärand
- Majanduskeskkond
- Haridus
- Turvalisus
- Pealinn jääb Tallinnasse
- Keel ja kultuur
- Inimesed/elanikkond
- Ettevõtlus
- Tõmbekeskused
- Võimet muutuda ja uut luua- säilitame uudishimu (edasiviiv jõud)
- Mitmekesisus
- Innovatsioon
- Maa ei pea muutuma linnaks
- Kaugtöö võimalus
- Ettevõtlikkus maal, turismitalud
- IQ

8) Mida tegemise peaks Harjumaal ära lõpetama?

- Väiksel mõtlemisel
- Kaklemine (omavaheline kemplemine)
- Jäärapäisus (ekspertide/teadlaste mitte kuulamine)
- „Silotornides“ tegutsemise (valitsemismudel)
- KOV-ide omavahelise konkureerimise
- Tallinn vs muud kemplemine
- Suurprojektidele vastutöötamise
- Harjumaa ball
- Metsa-staadionite ehitamise
- Sigade pidamise tiheasutuses
- Igavad koosolekud/seosetud arengukavad
- Tasuta ÜT sissekirjutamise konkurents
- DP-de suur hulk
- Haridussüsteemi ülevaatamine

- Üleminek metropoli juhtimisele

9) „Hullud ideed“ Harjumaa arenguks

- Maksuvaba tsoon
- Hyperloop Londonisse
- Püsiühendus Helisingisse
- Disneyland ja raketistardi platvorm
- Merepeale päikeseenergia võrgustik (peeglitega), mis toidab Harjumaa
- Euroopa kõrgeim/madalaim/ilusaim/suurim asi
- Viinajuhtme taastamine Venemaaga
- Silicon Valley/teaduspark
- EL finantskeskus
- Aastaringne puhkusesaar: soe, päikseline, palmid..
- Aastaringne talvekeskus, suusarjad jm
- Nelja aastaaja puhkekeskus
- Maailma vanadekodude teenus
- Esimene intelligentne juhita transport
- Trossraudtee kaubavedudeks ja ÜT
- Nutikas metsiku Eesti looduse eksponeerimine turistile
- 1 h Tartusse, 2h-3h Peterburgi, Narva 1h
- Kergrööbastranspordi arendamine Tallinnas ja selle lähipiirkondades
- Põhja-Euroopa suurim veekeskus Harjumaale
- Harjumaa laulu- ja tantsupeo väljak
- Harjumaa süsinik neutraalseks
- Harjuma maailma innovatsioonikeskuseks
- Harjumaa teadusõppekeskus
- Jõeturism
- Mereturism (Tallinn-Viimsi-Paldiski-Saaremaa-Hiiumaa laevaliin)
- Euroopa suurim kontsertlava (lauluväljak)
- Viimsi-Tallinn laevühendus

10) Ettepanekud arengustrateegia koostamiseks

- Kaasata õpilased ja üliõpilased
- Vaadata, kuidas naaberriigid arengustrateegiaid koostavad
- Mõelda suurelt ja keskenduda olulisele
- Analüüsige sotsiaalmeediat
- Mõõdetavad mõõdikud
- Olla parem kui Tartu!?
- Kõrge KOV esindatus töörühmades (otsustajate tase)
- Eri valdkondade eksperdid, teadlased, vabaühendused
- Helsingi ja Tallinn on meie sõbrad-koos! (Riia ka)
- Lähtuda viimastest headest elukeskkonnaga seotud uuringutest
- Maakondade vaheline koostöö- 1 Eesti
- Kaasata tuleviku inimest- noort
- Mitte karta hulle ideid

- Läbirääkimised riigiametite ja vabariiklike liitudega

MEMO koostas:

Mihkel Laan
OÜ Cumulus Consulting
konsultant, juhatuse liige

E-post: mihkel.laan@cumulus.ee

Telefon: 5297984

www.cumulus.ee